

הלכות פסח סימן תמא

אם לא אפרע לה לזמן פלוני, (ב) והגיע הזמן ולא פרעו, (ג) מתר, (ד) באפלו לא הגיע הזמן שקבע עד אחר הפסח, (ה) דקשהגיע הזמן ולא פרעו נקנה לו (ו) למפרע והוי לה חמצו של אינו יהודי: ב ישראל שהלכה לאינו יהודי על חמצו, אם משקנו (ז) כידו ואמר לה 'מעשקשו, והגיע הזמן אפלו אחר הפסח ולא פרעו, אפלו אין אחריותו עליו, (ח) (ט) *אסור, משום דקני לה למפרע:

ב טור בשם הראי"ד והרא"ש, וכן קוב"ע ד"ק ג שם במשנה ד' כ' סתם הרא"ש וכן פסק הטור

באר היטב

(ג) מתר. ואם מכון בשעת הלואה לפדותו אחר הפסח נדאי אסור, דה"ל כמטמין בידו, ט"ז, ע"ש: (ד) אסור. ג"ל דכפסח אין הישראל מחיב לבשרו, דשרינן הוא ברשות א"י דשמא יפרנו, ואפלו בא הא"י בפסח ונתן דמיו

משנה ברורה

(ב) והגיע הזמן ולא פרעו וכו'. והטעם, דכיון דהגיע הזמן ולא פרעו, נקנה לו למפרע, והוי לה חמצו של עכו"ם שעבר עליו הפסח (ג) ומתר אפלו באכילה, וקנה ענין שלימור לו 'מעשקשו' וגם שיהנה החמץ תחת ידו, ואם לא אמר לו 'מעשקשו, הרי היה בפסח החמץ של ישראל, אלא שאחר כך משהגיע הזמן ואילך נקנה להעכו"ם ואסור אפלו בהנאה לכל ישראל; וכן אם לא היה החמץ תחת ידו, לא נקנה לו החמץ פלג אפלו על-ידי 'מעשקשו, דבמאי קנה (ג) הרי לא משך אפלו. אמנם אם הקנה לעכו"ם את החמץ בקנינו, ומעשקשו אם לא יפרע לזמן פלוני, (ד) דעת כמה אחרונים דכנה אפלו נשאר המשכון תחת יד ישראל מתמיד, אם התנה ישראל שאין מקבל עליו אחריותו של המשכון. (ה) ויש מי שמחמיר בזה. וצ"ע בבאר הלכה: (ג) מתר. הנוי, שהחמץ מתר להסתפק ממנו. ומפל מק"ם לכתחלה נסמקי הפוסקים אם מתר לישראל לקנות באפן זה אפלו בלבו שלא לפדותו, שכיון שבידו לפדותו בפסח, אם-כן אפשר דאף-על-פי-כן עובר עליו, ולכן ראוי להחמיר ולפדותו קדם פסח, וכל-ישפן פשטמון בשעת הלואה לפדותו אחר הפסח בודאי אסור, דהוי לה כמטמין בידו (ט"ז). וכתב בחק"י: אם אמר בשעת פוער להעכו"ם שלא יפרעו ע"ד, שוב אין אסור: (ד) אפלו לא הגיע וכו'. רוצה לומר, אף שבתוך הפסח הדבר היה בספק שפא יפדהו, מפל מקום אין לאסור מחמת זה אחר הפסח, וכדמסיים 'דקשהגיע' וכו'. ומשמע מדעת המחבר שכתב (ו) 'אפלו', דהוא הדין אם הגיע הזמן קדם הפסח ולא פרה, גם-כן אין פירא-אלא-אם-כן אמר לו בשעה שמשפן החמץ בידו שיהא שלו מעכשו אם לא יפרעו, והטעם, דכלא 'מעכשו' לא קנה הנכרי את משכונו אפלו הגיע הזמן שקבעו ולא פרה, משום דהוי לה אסמכתא בעלמא, וממילא החמץ של ישראל הוא, ואסור אפלו לאסור הפסח משום חמץ שעבר עליו הפסח, וכן כתבו כמה אחרונים. (ו) ויש מקליו בזה, (ז) ויש למסך עליהם בשעת הדחק, וכל זה הוא רק לענין לאסור החמץ אם כבר עבר הפסח, אבל אם הוא עדין קדם פסח דהוא חשש דאוינתא, בודאי יש לחש (ט) לדעת המחמירים דהוא רק אסמכתא, וצ"ל רואה להחליטו להעכו"ם בשעה שהגיע זמן של הפוער: (ה) דקשהגיע הזמן ולא פרעו וכו'. וכתבו האחרונים, דהא ד'מעשקשו' מהני הניו דוקא כמו בידו דיון שהלוחו מעות והחמץ היה בחנות משכון, ובהו אמרין ד'מעשקשו' מהני ודבודאי נגרצה להקנות לו באמת, שהרי עשה לו טובה והלוחו, אבל בלי הלואה רק בתנאי בעלמא, כגון שפטר לו חמצו ואמר לו: אם לא אעשה לך דבר פלוני קדם פסח יהא החמץ שלך, ולא קני התנאי, אף-על-פי שאמר לו 'מעשקשו, גם-כן הוי אסמכתא (י) להרבה פוסקים ואלא-אם-כן הקנה בבית דין חשור, וכפי המבאר בחשן-משפט סימן ר"ז סעיף י"ד בהג"ה, והחמץ עדין של ישראל הוא, וצריך לתת את החמץ לעכו"ם במתנה גמורה קדם הפסח: מיהו, בדעבד אם עבר עליו הפסח נראה (יא) שאין להחמיר לאסור החמץ: (ו) למפרע. קדם הפסח, משום דאמר 'מעשקשו', וכנ"ל. ומסתפק הפנ"א אברהם, בלא אמר לו 'מעשקשו' דאסור החמץ לעולם, אי מחיב לפדותו מן העכו"ם לאחר הפסח ולכעורו, דאם לא-כן הרי מתנהו, שפורע חובי להעכו"ם באסורי הנאה, ובבית-מדר ואסור מקור-חיים הסמימו להתר, שהרי אינו פורע חובו בידים (יג) רק הוא נשאר ביד העכו"ם מאליו, ומה שאין העכו"ם תובעו בשביל זה, הנאה דממילא הוא ולית לן בה, (יג) אמנם בחמץ ביד ישראל ושעברו לנכרי ועבר עליו הפסח דאסור בהנאה, וכנ"ל. בזה פשיטא דאסור לתנו להעכו"ם, דזה הנאה ממש הוא: ב (ז) בידו. דאי לאו הכי לא נקנה לו המשכון שהרי לא משך, אם לא שהקנהו לישראל כקנין המועיל ומעשקשו, וכנ"ל במשנה ברורה סעיף-קטן ב: (ח) אסור. דהוי לה חמץ

שערי תשובה

כאמר שג"ד לכל השמים להיות יהודים עתידים לתור ולקנות מהם מה שהם מוכרים קדם פסח כזול, שפיר דמי לעשות כן אם הפ"מ בדבר:

(ט"ז) אסור. עכ"ט. ועין בשו"ת ביה"אפרים סימן מה ש"ל בגמ' בדעתו שלא לפדות וניהי של אינו יהודי למפרע, אפשר דאף בפסח גופא ליכא

באור הלכה

אינו טובח שם פלג דכעין תחת ידו, רק דכעין בחירת הלואה ושעשה לו טובה, וכלו שובכא בחוספות דף סו וברא"ש וכן פתב בספקי חוספות, ואם כן הוא הדין הלא היה בחירת הלואה ושעבר לו משכנו אף שפנח עדין ברשותו, אם לא ששכר דכאן גרע מחמת שפנח ברשות הלואה, וצריך עיון: * אסור. עין משנה ברורה כמה שכתבו דמחב לבשרו קדם הפסח, והוא דעת כל האחרונים, ולא כמג"א אברהם, ועין במקור-חיים ובגד"י יעש וכו'.

לא היה החמץ תחת ידו, לא נקנה לו החמץ פלג אפלו על-ידי 'מעשקשו, דבמאי קנה (ג) הרי לא משך אפלו. אמנם אם הקנה לעכו"ם את החמץ בקנינו, ומעשקשו אם לא יפרע לזמן פלוני, (ד) דעת כמה אחרונים דכנה אפלו נשאר המשכון תחת יד ישראל מתמיד, אם התנה ישראל שאין מקבל עליו אחריותו של המשכון. (ה) ויש מי שמחמיר בזה. וצ"ע בבאר הלכה: (ג) מתר. הנוי, שהחמץ מתר להסתפק ממנו. ומפל מק"ם לכתחלה נסמקי הפוסקים אם מתר לישראל לקנות באפן זה אפלו בלבו שלא לפדותו, שכיון שבידו לפדותו בפסח, אם-כן אפשר דאף-על-פי-כן עובר עליו, ולכן ראוי להחמיר ולפדותו קדם פסח, וכל-ישפן פשטמון בשעת הלואה לפדותו אחר הפסח בודאי אסור, דהוי לה כמטמין בידו (ט"ז). וכתב בחק"י: אם אמר בשעת פוער להעכו"ם שלא יפרעו ע"ד, שוב אין אסור: (ד) אפלו לא הגיע וכו'. רוצה לומר, אף שבתוך הפסח הדבר היה בספק שפא יפדהו, מפל מקום אין לאסור מחמת זה אחר הפסח, וכדמסיים 'דקשהגיע' וכו'. ומשמע מדעת המחבר שכתב (ו) 'אפלו', דהוא הדין אם הגיע הזמן קדם הפסח ולא פרה, גם-כן אין פירא-אלא-אם-כן אמר לו בשעה שמשפן החמץ בידו שיהא שלו מעכשו אם לא יפרעו, והטעם, דכלא 'מעכשו' לא קנה הנכרי את משכונו אפלו הגיע הזמן שקבעו ולא פרה, משום דהוי לה אסמכתא בעלמא, וממילא החמץ של ישראל הוא, ואסור אפלו לאסור הפסח משום חמץ שעבר עליו הפסח, וכן כתבו כמה אחרונים. (ו) ויש מקליו בזה, (ז) ויש למסך עליהם בשעת הדחק, וכל זה הוא רק לענין לאסור החמץ אם כבר עבר הפסח, אבל אם הוא עדין קדם פסח דהוא חשש דאוינתא, בודאי יש לחש (ט) לדעת המחמירים דהוא רק אסמכתא, וצ"ל רואה להחליטו להעכו"ם בשעה שהגיע זמן של הפוער: (ה) דקשהגיע הזמן ולא פרעו וכו'. וכתבו האחרונים, דהא ד'מעשקשו' מהני הניו דוקא כמו בידו דיון שהלוחו מעות והחמץ היה בחנות משכון, ובהו אמרין ד'מעשקשו' מהני ודבודאי נגרצה להקנות לו באמת, שהרי עשה לו טובה והלוחו, אבל בלי הלואה רק בתנאי בעלמא, כגון שפטר לו חמצו ואמר לו: אם לא אעשה לך דבר פלוני קדם פסח יהא החמץ שלך, ולא קני התנאי, אף-על-פי שאמר לו 'מעשקשו, גם-כן הוי אסמכתא (י) להרבה פוסקים ואלא-אם-כן הקנה בבית דין חשור, וכפי המבאר בחשן-משפט סימן ר"ז סעיף י"ד בהג"ה, והחמץ עדין של ישראל הוא, וצריך לתת את החמץ לעכו"ם במתנה גמורה קדם הפסח: מיהו, בדעבד אם עבר עליו הפסח נראה (יא) שאין להחמיר לאסור החמץ: (ו) למפרע. קדם הפסח, משום דאמר 'מעשקשו', וכנ"ל. ומסתפק הפנ"א אברהם, בלא אמר לו 'מעשקשו' דאסור החמץ לעולם, אי מחיב לפדותו מן העכו"ם לאחר הפסח ולכעורו, דאם לא-כן הרי מתנהו, שפורע חובי להעכו"ם באסורי הנאה, ובבית-מדר ואסור מקור-חיים הסמימו להתר, שהרי אינו פורע חובו בידים (יג) רק הוא נשאר ביד העכו"ם מאליו, ומה שאין העכו"ם תובעו בשביל זה, הנאה דממילא הוא ולית לן בה, (יג) אמנם בחמץ ביד ישראל ושעברו לנכרי ועבר עליו הפסח דאסור בהנאה, וכנ"ל. בזה פשיטא דאסור לתנו להעכו"ם, דזה הנאה ממש הוא: ב (ז) בידו. דאי לאו הכי לא נקנה לו המשכון שהרי לא משך, אם לא שהקנהו לישראל כקנין המועיל ומעשקשו, וכנ"ל במשנה ברורה סעיף-קטן ב: (ח) אסור. דהוי לה חמץ

שער הציצין

(ג) ואפלו אם היה האחריות של גובה וצדקה על ישראל (אחרונים): (ג) עין פתח-השקל: (ד) חק"י צ"ע ואלה רבה ושא, וכלבד שיקנה בסתור של עכו"ם גופא ולא בסתור של עדים: (אחרונים): (ה) פרי-מגדים לפי דעת הרב בהג"ה בחשן-משפט סימן ר"ז סעיף י"ד. ומפל מקום נראה דמקום הדחק יש להקל, דברי הש"ש זה הוא רק לענין אחר הפסח שהיא רבבין ושו"מין להקל, ובהיא דסימן תבת, עין שם בסעיף ג, ובפרט בזה שכבו המקלח: (ו) מנך אברהם והנ"א: (ז) לכוש ועל-ישיבת, והסכים האליה רבה גם-כן לדבריהם: (ח) שרבים מן הראשונים סוברין מן פתח-השקל, עין שם באלה רבה, וגם בבאר הג"א פתב שהעקר פתח-השקל ומה שכתב בסוף דבריו דדברי הרמב"ם ושלחן-ערוך נכונים פאן, הניו דאזיל לישטתיה, עין שם, ובפרט דדעת הר"ן ודבריו הר"ש א סבים גם-כן לזהו דדבר המסור מיד ליד לא שיה בו דין אסמכתא, וכדעת המחבר בחשן-משפט סימן ר"ז, עין שם, ואל-כן בודאי יש לסמך עליהם בלאחר פסח: (ט) וגם סברת הר"ן הנ"ל גם-כן אינו ברור. עין ברמ"א שם בחשן-משפט בסעיף י"א בהג"ה דפליג על זה. עין שם: (י) משום דלדעת הרמב"ם אין דין אסמכתא כלל בעכו"ם, גם לדעת המחבר בחשן-משפט שם, 'מעשקשו' קסלק אסמכתא תמיד אפלו בלא בית-דין השוכר: (יא) אף שממג"א אברהם סוף סעיף-קטן ג מוכח דמחמיר בזה אפלו בעבר עליו הפסח, אנו לא סתמו כן. משום דאיהו אויל לטעמה שדחה דעת הרמב"ם מחלבה, אבל לפי מה שכתבנו לעיל דעת הרמב"ם, פשוט שאין להחמיר בזה בדעבד קשקשו עליו הפסח, ובפרט שדעת המחבר בחשן-משפט שם דמעכשו קסלק אסמכתא בכל מקום (ובפרט בזה דהמשכון תחת ידו, דאפשר דהייב דאיכא תפיא למעליותא גם הרמ"א מודה, וכעין שדע"ר בזה כגד"י יע"ש). וכבר כתבו האחרונים בסימן תמח דכל היכא דאיכא פלגא מקלחין בלאסור הפסח: (י"ב) וליצ"ה, בלאו הכי הרי הפקעת הלואה ידוע שהיא מטר, ובפרט כגון זה שאינו תובע, ולפיכך אין זה בכלל פורע חובו, ושוב לא קש"א מההיא דמעשקו שהביא הפנ"א אברהם: (י"ג) אחרונים:

(א) נראה דצריך לומר: (ג) מתר. וראה סיעתא לזה במשנה-ברורה סעיף-קטן ג.

הלכות פסח סימן תמא

ביאורים ומוספים

סימן תמא

דיני מי שהלוח על חמץ

[משנ"ב ס"ק ב]

הרי לא משך אצלו¹ וכו', אם הקנה לצפונים וכו', מ"ק"ג.

1 בענין הקנין בו קנה הנברי מטלטלין, נחלקו אמימר ורב אשי (ע"ז ע"א, א), האם קונה הוא בקנין משכב או בקנין כסף. ונחלקו ראשונים [ראה מי"מ פ"א מהל' זכריה דד"ר] אם לדעה שקונה במשיכה הכוונה הן במשיכה הן בכסף, או שקונה הוא רק במשיכה ולא בכסף. לעומת זאת במסכת בכורות (יג, ב) מבואר שלנברי יש רק קנין אחד, ודינו תלוי במחלוקת ר' יוחנן ור"ל מהו הקנין שישראל קונה בו מטלטלין, שלדעת ר' יוחנן שמן התורה ישראל קונה מטלטלין בכסף, נברי קונה אותם במשיכה, ולדעת ר"ל שישראל קונה מטלטלין במשיכה, נברי קונה אותם בכסף.

ולחכה, רש"י (קידושין יד, ב ד"ה הואיל, בכורות ג, ב ד"ה קנין נמור) סובר שנברי קונה מטלטלין בכסף בלבד [נדברי הגמרא בבכורות בדעת ר"ל]. ואילו הרמב"ם פסק (שם) שנברי קונה במשיכה או בכסף [בדעת הסבורים במסכת עבודה זרה שנברי קונה במשיכה, ובדעת הראשונים שהכוונה הן במשיכה הן בכסף]. וביאור הגרי"א (ח"י"מ סי' קצד ס"ק י"א) כתב, שדעת כל הפוסקים [הדון מרש"י והרמב"ם] שנברי קונה מטלטלין במשיכה בלבד, וכך נראה מדברי המשגיב כאן, שכתב שאין הנברי יכול לקנות את החמץ אלא במשיכה, וראה מה שכתב לקמן (סי' תמח ס"ק ה).

2 ומדובר כשהקנה הישראל לנברי את החמץ בקנין חליפין וראה שעה"צ (סי' ד), וכפי שמשמע בשו"ע (ח"י"מ סי' קכג ס"ד) שגם נברי קונה בחליפין [אמנם דעת הש"ך שם (סי' ל) שנברי אינו קונה בחליפין].

ואם הקנה את החמץ לנברי אגב קרקע [קנין אגב], כתב במשגיב לקמן (סי' תמח ס"ק יז) שנחלקו פוסקים אם מועיל קנין אגב נברי [ראה שעה"צ שם (סי' לט ו-מ)]. ולפיכך, אף שלכתחילה אין להקנות את החמץ לנברי בקנין אגב, כיון שהדבר נוגע לאיסור תורה של 'בל יראה', אך אם מכר את החמץ בקנין אגב וכבר עבר עליו הפסח, יש להחזיר בדיעבד, כיון שאז אין הנדון אלא כלפי איסור הרבנן של חמץ שעבר עליו הפסח. והוסיף שם (סי' ט) ובבית הלל שם (סי' יד) דבר מועיל, שבמקרה שאי אפשר להקנות את החמץ במשיכה, מותר גם לכתחילה להקנותו בקנין אגב.

[שעה"צ ס"ק ז]

ובלבד שיקנה בסתם של צפונים נפא ולא בסתם של צפונים².

3 וכוונתו שיש להקפיד שהנברי בעצמו יקנה סודר שלו למוכר, ולא שהעדים יקנו [כשליחותו] סודר שלהם למוכר. ומקור דבריו במג"א (סי' א) וביאר המחצ"ה, שברוך כלל קנין סודר נעשה בפני עדים כדי שהמוכר והקונה לא יוכלו לאחר מכן להכחיש שלא היה קנין. והמנהג דוא שהעדים מקנים סודר שלהם למוכר [שהרי קנין חליפין הוא בכליו של קונה], ומתכוונים לזכות בכך לקונה - מדין שליחות - את הדבר הנקנה. ולכן כתב המג"א, שבמכירת החמץ לנברי על ידי קנין סודר, חייב הנברי בעצמו להקנות את הסודר, שהרי אין שליחות לנברי, ואין העדים יכולים להיות שליחות לזכות לו את החמץ.

[משנ"ב ס"ק ג]

אפשר דאף-צ'ל-פיר-בן עובר עליו³.

4 ומה שכתב שרק בגלל שבידו לפדותו בפסח הוא שאסור לכתחילה ללוות באופן זה, תלוי הדבר במחלוקת אחרונים בבירור כוונתו של התנאי שעושה הלחה עם המלחה שאם לא יפרע לו יהיה המשכון שלו מעבשיו. המקור חיים (ביאורים סי' א) כתב, שתנאי זה נעשה רק ליפות את כח המלחה, שאם לא יפרע לו הלחה יכול המלחה להחליט את המשכון שיהא שלו, אולם יכול הוא גם שלא להסכים לקבל את המשכון, ולתבוע לקבל

דוקא מעות, כגון אם כשהגיע זמן הפרעון החל המשכון ואינו שווה כדי דמי ההלואה. ולפי זה כתב, שבכל משכון חמץ של ישראל שביד נכרי, חייב הישראל לכתחילה לפדותו ולבערו, שאף כשדעתו שלא לפדותו מיד הנכרי, הרי יתכן שהנכרי לא ירצה את המשכון אלא את מעותיו, ואז נמצא שהישראל עבר על חמצו שמופקד ביד הנכרי.

מאידך, הפתחי חשובה (ח"י"מ סי' עג ס"ק יז) כתב בשם שו"ת בגדי ישע (סי' ה), שמכח התנאי שבין הלוח למלחה, דוחלט המשכון למלחה, ואינו יכול לכופר את הלוח לפרוע לו את חובו בכסף גם אם ירד ערך המשכון, ודולק בזה על המקור דיים. ולדבריו, כשדעת הישראל שלא לפדות את חמצו המממשכן ביד הנכרי, אין סברא לחייבו בכך מעיקר הדין, שכן כבר דוחלט המשכון לנכרי, ואין לחייבו אלא מחמת מה שהביא המשגיב בשם האחרונים, שכיון שבידו לפדותו בפסח, אם כן יתכן שעובר עליו.

[משנ"ב ס"ק ח]

9'לא להקליטו להעבירו' כשעשה שהגיע זמן של העבור⁴. 6 וביאר השו"ע הרב (סי' ז), שיקנה לנברי את החמץ בקנין נמור ששכח לא יוכל הישראל לפדותו בעל סרחו של הנכרי, כגון שיאמר לו: כל חמצי שתחת ירך הרני נתנו לך במתנה גמורה או במכירה בעד המעות שהלוית לי, או שיאמר לו: הוא כולו שלך בעד חובי. והוסיף (שם), שבאמירה זו נקנה כל החמץ לנברי, גם אם הוא שווה יותר מכדי חובו. עוד הוסיף (שם), שכשעשה כך, אפילו אם לאחר הפסח הלך הישראל ופרה את חמצו מיד הנכרי שנתרצה להחזירו לו, הרי חמץ זה מותר אפילו באמילה, ואפילו אם זמן הפרעון היה לאחר הפסח, שהרי כיון שהקנה לו את החמץ בקנין נמור, נמצא שכל ימי הפסח היה החמץ קניו לנכרי לחלוטין.

[שעה"צ ס"ק ח]

שנכסין מן הראשונים סוקרין כן קהנאב"ד⁵.

6 וטעמו מבואר בדבריו (פ"ד מהל' ח"י"מ ה"ה), משום שאין אסמכתא לנכרי, ולכן גם כשלא אמר מעבשיו, מי"מ כשהגיע הזמן נקנה החמץ לנכרי.

ולדעת המשגיב שטעם היש מקילין הוא משום שבשעת הדחק יש לסמוך על דעת הראב"ד שאין אסמכתא לנכרי, כתב בספר בין ישראל לנכרי (ארי"ח ע"מ שמג ד"ע טז) שיש להקל בין אם החמץ שווה כמו ההלואה ובין אם שווה יותר ממנה. וזה שלא כמו שכתב השו"ע הרב (סי' ה) להקל מחמת שיש לסמוך על הדעות הסבורות שכל שהמשכון שווה כמו ההלואה אין זה נחשב אסמכתא (ראה שו"ע ח"י"מ סי' רז ס"ט), שלדעתו כשלא אמר מעבשיו, אין להקל במשכון השווה יותר מההלואה.

[שעה"צ ס"ק י]

גם לדעת הקה"ק וכו', אפילו בלא בית-דין חשובה⁶.

7 כוונתו לבאר, שמה שכתב במשגיב שיהיו אסמכתא להרבה פוסקים, ומשמע שלא לכל הפוסקים, היינו משום שלדעת הראב"ד אין זו אסמכתא כיון שכלל אין אסמכתא נכרי, וגם לדעת השו"ע אין זו אסמכתא מיון שצ"עכשיו, מסלק אסמכתא אפילו בלא בית דין חשוב.

[משנ"ב ס"ק יז]

דאי לא הכי לא נקנה לו המשכון שהרי לא משך⁷.

8 ואף שמן התורה ישראל קונה מטלטלין בקנין כסף [ראה שו"ע ח"י"מ סי' קצח ס"א], כתב השו"ע הרב (סי' יב) ובקונטרס אחרון ס"ק ד) שאין אומרים שמי"מ גם כשלא משך הישראל את משכנו של הנכרי שיקנה לו החמץ בקנין כסף ויעבור עליו למפרע כשלא פדאו הנכרי, כיון שכתב הש"ך (ח"י"מ סי' קצד ס"ק א) שדעת הרבה מהראשונים וכן דעת כל הפוסקים שאין קנינו בכסף אלא כשקונה מישראל כמותו, אך כשקונה ישראל מיד נכרי אין קנינו אלא במשיכה וכשם שנברי קונה מישראל רק במשיכה (ראה מה שכתבנו לעיל ס"ק ב).

